

KUTSESTANDARD

Tekstiiliseadmete operaator, tase 4

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Tekstiiliseadmete operaator, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Tekstiiliseadmete operaatorid töötavad tekstiilitööstuse ettevõtetes. Nende töö peamine eesmärk on teenindada mitmesuguseid tekstiiliseadmeid kodu- ja tehniliste tekstiilide tootmisvaldkonnas. Täpsemad tööülesanded sõltuvad tootmisvaldkonnast, töödeldavast toorainest ja tehnoloogilise protsessi seadmetest. Tekstiiliseadmete operaator valib ja kasutab töökäsust ja materjalist lähtudes tekstiiliseadme juhtimissüsteemi eelnevalt sisestatud juhtimisprogramme, millega tagab toote kvaliteedi. Tööülesannete hulka kuulub ka tööks kasutatavate tekstiiliseadmete hooldamine ja pisirikete parandamine. Tekstiiliseadmete operaator, tase 4 tuleb oma tööülesannete täitmisega toime tavapärastes olukordades ning vastutab töö kvaliteedi eest. Tööülesannete täitmisel juhindub ta etteantud tehnilistest ja normdokumentidest ning etteantud kvaliteedinõuetest.
A.2 Tööosad
A.2.1 Kiu ettevalmistamine A.2.2 Kraasimine A.2.3 Villaku laotamine
A.3 Töö keskkond ja eripära
Tekstiiliseadmete operaatorid töötavad üldjuhul graafiku alusel vahetustega. Töö võib toimuda ka öötundidel ja nädalavahetustel, töötatakse siseruumides. Töökeskkond on müra- ja vibratsioonirikas ja sisaldab tekstiilitolmu, mis tundlikel inimestel võib põhjustada allergiat. Töökeskkonnaohutuse nõuete eiramine võib põhjustada tööõnnetuse.
A.4 Töövahendid
Põhilised töövahendid on mitmesugused tekstiiliseadmed: kiu ettevalmistusmasinad, kraasimasinad, laotajad, nõeltöötlus- ja teppimismasinad.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Tekstiiliseadmete operaatori töö eeldab keskendumisvõimet, hoolikust, täpsust, tähelepanelikkust, kannatlikkust, iseseisvust ja meeskonnatöö oskust, vastutusvõimet. Töötaja peab suutma kohaneda kiirete tööperioodide ning vahelduvate tööoperatsioonidega. Oluline on liigutuste kiirus, täpsus ja koordineerimine ning sõrmede osavus. Kaasaegsed ja pidevalt täiustuvad seadmed eeldavad operaatorilt õpivõimet ja tahet areneda.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Tekstiiliseadmete operaatoritena töötavad tavapäraselt inimesed, kellel on erialane kutsekeskharidus või keskharidus ning kes on oma kutsealased oskused omandanud tööpraktika ning kutsealase täienduskoolituse käigus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Masinaoperaator.

B-osa KOMPETENTUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Tekstiiliseadmete operaator, tase 4 kutse koosneb kolmest kohustuslikust kompetentsist, tekstiiliseadmete operaatori läbivatest kompetentsidest ja masinaoperaatori üldistest kompetentsidest. Kutse saamiseks tuleb taotlejal tõendada kõikide eelpool nimetatud (B.2.1 – B.2.5) kompetentside olemasolu.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Kiu ettevalmistamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: - Võtab vastu tootmiseks vajaliku tooraine ning kontrollib selle vastavust ja kogust esitatud tellimusele. - Käitab kiudude segamisliini vastavalt masina spetsifikatsioonile. - Avab kiupallid ja sõodab kiu segamismasinasse. Valmistab kiusegu, lähtudes etteantud segureseptist. - Jälgib kiu niisutusagregaadi töökorras olekut. - Valmistab ette spetsifikatsioonile vastava antistaatiku ja jälgib antistaatikuagregaadi tööd. - Jälgib ja tagab, et punkris oleks olemas masina töötamiseks vajalik kogus kiusegu. Samuti jälgib kaalude kiuseguga täitumist. Teadmised: - on teadlik erinevatest kiudude tüüpidest (looduslikud, keemilised), oskab neid eristada ning tunneb nende eriomadusi; - tunneb oma töös kasutatavaid antistaatikuid, nende omadusi ning kasutamise eesmärki; - on kursis kiu avamise ja kohestamise (segamise) erinevate viisidega: - labaašisüsteem - toitjate arvust sõltuv - jne. Hindamismeetod(id): Üldiste teadmiste kontroll kirjaliku testi põhjal ning praktilise töö sooritamine praktikabaasis.	
B.2.2 Kraasimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: - Valib kraasimismasinal õige töörežiimi, lähtudes etteantud tehnoloogilisest kaardist või tööülesandest. - Jälgib kraasimasina tööd. Kõrvalekallete ilmnemisel võtab ette vajalikud meetmed nende kõrvaldamiseks, vajaduse korral teavitab tehnoloogi. - Seadistab kraasmasinat, lähtudes kõrvalekalletest või uuele tootele üleminekust. - Puhastab ja hooldab kraasmasina tööorganeid, kasutades selleks ettenähtud spetsiifilisi puhastusvahendeid ja -meetodeid. Teadmised: - tunneb kraasmasina tööpõhimõtet ja ehitust; - tunneb ja teeb vahet erinevatel kraaslintidel; - on teadlik erinevatest loori moodustamise viisidest; - on teadlik erinevatest kraasitüüpidest; - omab ülevaadet kraasimise ajaloost üldiselt; - teab kaasaegseid kraasimise viise; - tunneb ja oskab kasutada kraasindi hooldamise ja puhastamise vahendeid ja seadmeid. Hindamismeetod(id): Üldiste teadmiste kontroll kirjaliku testi põhjal ning praktilise töö sooritamine praktikabaasis.	
B.2.3 Villaku laotamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad:	

1. Valib laotajal õige töörežiimi, lähtudes etteantud tehnoloogilisest kaardist või tööülesandest.
2. Jälgib laotaja tööd. Kõrvalekallete ilmnmisel võtab ette vajalikud meetmed nende kõrvaldamiseks, vajaduse korral teavitab tehnoloogiat.
3. Seadistab laotaja, lähtudes kõrvalekalletest või uuele tootele üleminekust.

Teadmised:

teab ja tunneb erinevaid laotaja tüüpe.

Hindamismeetod(id):

Üldiste teadmiste kontroll kirjaliku testi põhjal ning praktilise töö sooritamise praktikabaasis.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.4 Tekstiiliseadmete operaator, tase 4 kutset läbivad kompetentsid	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Tekstiiliseadmete operaator peab oma töös kõige tähtsamaks kliendi rahulolu ning valmistab kvaliteetseid tooteid, mis vastavad kokkulepitud standarditele. Ta peab oluliseks tähtaegadest ja etappidest kinnipidamist ning kvaliteedi ja tootlikkuse säilitamist. 2. Ta kasutab oma aega efektiivselt, töötab süsteemselt ja organiseeritult ning järgib etteantud juhiseid, protseduure ja ohutusnõudeid. Ei hiline tööle. 3. 4. taseme tekstiiliseadmete operaator kasutab oma tööeesmärkide saavutamiseks kõiki omandatud valdkonnaspetsiifilisi teadmisi ning tehnoloogia pakutavaid võimalusi. Ta jagab oma teadmisi ja valdkonnaspetsiifikat ka kolleegidega ning arendab oma tööalaseid teadmisi läbi pideva professionaalse arengu. 4. Ta on kiire mõtlemisega ning saab uuest informatsioonist kiiresti aru. Uute tööülesannete, meetodite ja tehnikate omandamine ei valmista talle raskusi. Olles orienteeritud tulemustele ning isiklike tööeesmärkide saavutamisele, otsib ta võimalusi enesearendamiseks ning oma oskuste täiendamiseks. 5. Tööd tehes analüüsib ta oma tegevusi ning esitab vajaduse korral ideid ja uuendusettepanekuid töö parendamiseks. 6. Tekstiiliseadmete operaator on olemuselt meeskonnatöötaja. Ta on lojaalne oma organisatsioonile, omades selget arusaamist organisatsiooni erinevate osakondade tööst ja funktsioonidest ning enda tähendusest selles süsteemis. Ta suhtleb inimestega kõikidelt tasanditelt, avaldab selgelt oma arvamust ega varja informatsiooni. Vajaduse korral tuleb toime ka konfliktsituatsioonides. 7. Kriitikasse suhtub mõistvalt, suudab sellest järeltõu teha ja õppida. 8. Tekstiiliseadmete operaatorina töötav inimene peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi ning väärtusi.	
Teadmised: 1) mõistab instruktsioonides kasutatavat erialast terminoloogiat, saab aru nii masina kasutusjuhendist kui ka töökäsust; 2) saab aru ja oskab lugeda tehnilisi jooniseid; 3) mõistab mitmesuguste tekstiiliseadmete tööpõhimõtteid, erinevaid programme ja töörežiime ning tehnilisi võimalusi; 4) mõistab masina töö jälgimise metoodikat ja meetodeid, saab aru kui näidikud viitavad rikkele; 5) on kursis seadmete töös tekkida võivate enamlevinud probleemidega; teab, kuidas tekkinud olukorras käituda ja probleemi lahendada, nii et tekkinud kahju (masina tehniline seisund, toorainekulu jms) oleks võimalikult vähenenud; 6) on teadlik üldistest ohutustehnika reeglitest, seadme kasutamisel ette nähtud turvameetmetest ning nõutavatest isikukaitsevahenditest; 7) mõistab tehniliste parandustööde arhiveerimise vajalikkust edaspidise töö seisukohast, oskab täita vajalikke dokumente; 8) on teadlik sellest, milliste dokumentide täitmist eelseisev töö nõuab ja kuidas neid dokumente täita; 9) Teab ja tunneb oma töös vajalikke mõõtmismetoodikaid, saab aru mõõtmisvahendite kasutuspõhimõtetest ja oskab neid vahendeid kasutada.	
B.2.5 Masinaoperaatori läbivad kompetentsid	EKR tase 4
1. Protsessi ettevalmistamine 1.1. Tutvub töökäsuga ja veendub, et eelseisva tööoperatsiooni instruktsioonid on olemas, need on selged ja arusaadavad (vajalikud parameetrid kindlaks määratud ja olemas).	

1.2. Veendub, et töökoha vahetu lähedus on korras ja ohutu. Kontrollib, et tööks vajalikud isikukaitse-vahendid on olemas ja korras.
1.3. Teostab seadme visuaalse vaatluse veendumaks, et see on enne töö alustamist korras, puhastatud ja seadistatud.
1.4. Kontrollib vajalike dokumentide (tehnoloogiline kaart, saatelehed, vigade ja probleemide raportid jne) olemasolu ja täidab neid jooksvalt.
2. Tööpingi töö kontrollimine, jälgimine, kohandamine ja seadistamine
2.1. Lülitab seadme tööle ning jälgib, et selle töös ei esine hälbeid. Nende tekkimisel reageerib vastavalt talle antud volituste piiridele kiiresti ja asjakohaselt. Vajaduse korral teavitab probleemidest spetsialisti või oma vahetut ülemust.
2.2. Valmistab toote proovieksemplari, veendumaks et seadmele seadistatud parameetrid ja töökäsk on omavahel vastavuses.
3. Tööpingi hooldus- ja remonditööd
3.1. Teostab seadme regulaarseid hooldus- ja puhastustöid selleks ettenähtud korras ja ettenähtud vahendeid kasutades. Korrastab ja puhastab töö lõpetades alati oma töökoha vahetu läheduse.
3.2. Kontrollib seadme füüsilisi ja elektroonilisi näitajaid kogu tööperioodi jooksul. Probleemide tekkimisel võtab vastavalt talle antud volituste piirides kasutusele meetmed rikke kõrvaldamiseks või teavitab oma vahetut ülemust või spetsialisti.
3.3. Registreerib kõik tekkinud probleemid ja nende parandustööde tööde teostamise andmed selleks ettenähtud korras.
3.4. Teostab vastavalt talle antud volituste piires seadme pisiremonti ja tehnilist hooldust. Vajaduse korral kutsub välja tehniku ja informeerib teisi asjakohaseid isikuid.
Tekstiiliseadmete operaatori kutse spetsiifilised teadmised:
1) teab ja tunneb erinevaid teppimise tehnoloogiaid (nt ahelapistemasinad, süstikpistemasinad, ultrasonic-masinad jne);
2) teab ja tunneb erinevaid vatiini tootmise tehnoloogiaid (termovatiin, liimvatiin);
3) teab ja tunneb nõeltöötamise tehnoloogiat;
4) teab struktuurmasinate (veluur ja diluur) tööpõhimõtteid;
5) teab erinevaid õmblusmasina liike (universaal-, äärestus- ja ahelapistemasinad) ja nende tööpõhimõtteid.
Hindamismeetod(id):
Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	09-24042012-4.1/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Meelis Virkebau, Eesti Rõiva ja Tekstiili Liit Aivar Elissaar, AS Wendre Priit Tamm, Mistra-Autex Mirje Burmeister, Tallinna Tööstushariduskeskus Sirje Pauskar, Pärnu Kutsehariduskeskus Inna Soonurm, SA Innove
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kergetööstuse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	9
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	24.04.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	23.04.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	8152 Kudumismasinate operaatorid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

Inglise keeles	Textile machinery operator, level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Tööosad ja tööülesanded	